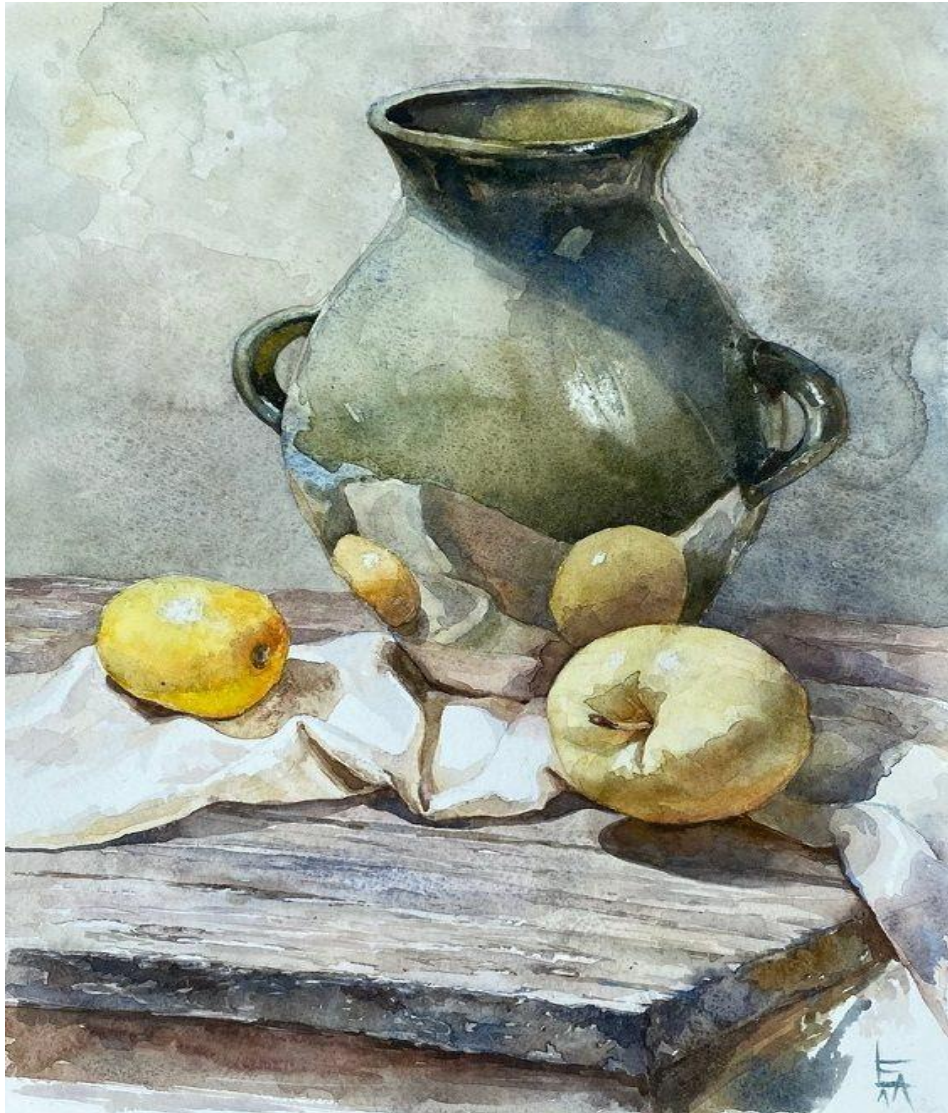

Галицький фаховий коледж імені В'ячеслава Чорновола
Відділення дизайну

Інструктивно-методична карта виконання практичної роботи з
теми:

**«Простий натюрморт. Виявлення градацій світлотіні та
передача загальних колірних відношень»**

Назва дисципліни: **Живопис**

Підготував: спеціаліст вищої категорії, викладач циклової комісії дисциплін
дизайну середовища та моделювання одягу
Липка Ростислав Богданович

Тернопіль 2022

Тема заняття: Простий натюрморт. Виявлення градацій світлотіні та передача загальних колірних відношень

Вимоги до виконання завдання:

Базуючись натурною постановкою, знаннями законів композиції та перспективи, власними спостереженнями, враженнями від творчості сучасного мистецтва, та мистецтва світового рівня студент повинен:

- правильно побудувати натюрморт згідно з пропорційними відношеннями;
- розробити цікаву композицію натюрморту;
- підпорядкувати творчий задум певній живописній стилістиці;
- відтворити колористичну гаму постановки;
- визначити кольором та тоном композиційно ключові елементи композиції, підпорядковувати їх загальному колориту.

Критерії оцінювання виконаної роботи:

- робота виконана майстерно, передаючи фарбами на площині тривимірні предмети кольором відповідно до тонових та колірних відношень натурної постановки;
- вдале композиційне, колористичне та стилістичне рішення натюрморту;
- вдале моделювання форми кольором та тоном;
- в роботі досягнуто цілісності зображення, кольорової єдності і гармонії;
- робота виконана вчасно.

Методичні рекомендації щодо виконання натюрморту

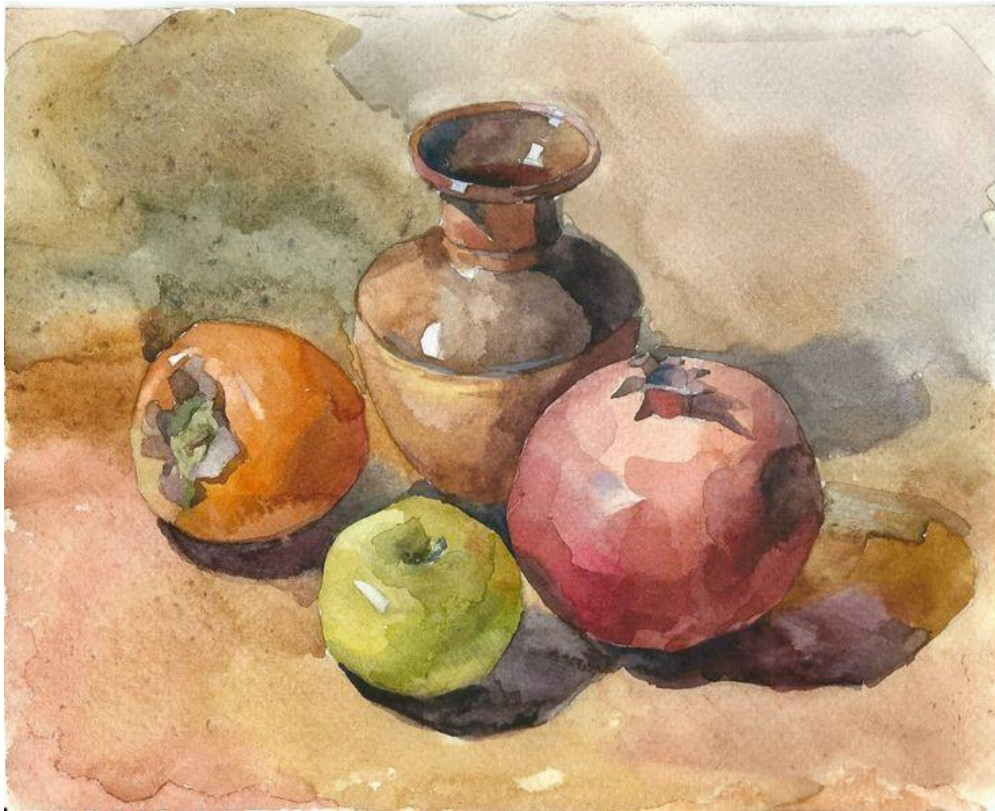
Натюрморт є особливо цінним об'єктом зображення для засвоєння основ живописної грамоти. Вміти правдиво зобразити з натури форму і форму предметів – це означає передати за допомогою конструкції, перспективи, колірних відношень пропорції, об'єм, матеріальність, просторове положення предметів і їх характер у цілісному живописному

творі. Ці якості грамотного реалістичного зображення предметів спрямовані на виявлення їх естетичних властивостей і краси.

Рисунок і живопис в натюрморті тісно пов'язані. Тому здавна натюрморт вважається найкращою школою реалістичного живопису, де художник-початківець осягає закони колірної гармонії і пластику форм, вчиться майстерності володіння технічними прийомами і творчому ставленню до натури.

Акварельні фарби, завдяки своїм властивостям, дозволяють створювати унікальні живописні роботи. Їх відмінна риса полягає головним чином у прозорому тонкому шарі фарби, який залишається після висихання води на папері.

Існує два методи виконання акварелі – одношаровий та багатошаровий. Метод при якому робота пишеться у один шар, з завданням взяти колір одразу в повну силу, називається «а ла пріма». Вона дозволяє досягнути кольорової свіжості, зберегти протягом всього сеансу першочергове враження від натури. Цей метод вимагає точності кожної взятої кольорової плями, вміння передавати одночасно форму, середовище і матеріальність. На початковому етапі навчання для розвитку вміння працювати відношеннями дуже корисно виконувати короткочасні етюди маленьких розмірів, використовуючи метод «а ла пріма».

Етюд виконаний в техніці «а ла пріма».

Багатошарова акварель методом лесування дозволяє поступово виявляти кольором форму, уважно її аналізуючи та пророблюючи. Недолік багатошарової акварелі – втрата прозорості кольору, особливо у щільних тонах. З кожним наступним шаром у акварелі зменшується світлість паперу. Тому краще покривати поверхню не більше трьох разів, темні поверхні намагатися брати в один-два шари. Якщо все ж таки з'явилися забруднені їх можна змити пензлем або губкою. Робити це можна чистою водою, намагаючись менше порушувати поверхню паперу. Після просушки можна продовжити роботу. Метод багатошарової акварелі передбачає довготривале ведення роботи.

Середовище в живописі – це, перш за все, гармонійне існування кольорів у роботі, коли всі предмети можуть «жити» разом, тобто в єдиному середовищі, єдиному колориті. Гама кольорових відношень, узгодженість кольорових елементів у єдності зі світлотінню, яка відображає вигляд реальної дійсності середовища.

Пристаючи до роботи над довготривалою постановкою, студенти повинні враховувати: який відтінок кольору переважає у освітленні, який колір буде переважати над всіма кольорами натури. Велике значення при роботі фарбами має розвиток почуття кольору у студентів, вміння бачити не тільки кольорові, але і тональні відношення. Розташовані поряд кольори завжди взаємодіють, додаючи один одному відтінків нової якості.

Роботу над живописним натюрмортом необхідно послідовно вести від загального до часткового, від великих форм і деталей постановки до більш дрібних, приділяючи особливу увагу першому й другому планам.

Малюнок натюрмрту починають з первісної прописки світлих місць етюд, зафарбовуючи освітлені поверхні предметів, включаючи відблиски, тонким шаром прозорих фарб. Дуже важливо передати кольором перше, безпосереднє враження від натури.

Прописуючи тіні, треба пам'ятати вже відоме нам правило: якщо світло тепле – тіні холодні, і навпаки, при холодному світлі тіні читаються відносно теплими.

Швидко проклавши основні колірні відношення, знайдені шляхом порівняння освітлених і тіньових частин форми предметів, слід перейти до визначення кольору і тону драпіровок фону. Такий підхід, коли енергійно прописується вся картинна площа, не залишаючи ділянок чистого аркуша паперу, дозволяє ширше глянути на натюрморт, не вдаючись у деталі, розкрити основні колірні відношення, точніше побачити і передати тіні на формі предметів.

Переходячи до опрацювання об'ємної форми предметів, треба оцінити їх колірний стан за наявності у забарвленні поверхонь теплих і холодних кольорів. Щоб його відчути, треба постійно переводити погляд з одного предмета на інший, а потім на всю групу предметів у цілому. Колір кожного предмета необхідно порівнювати з іншими і всі разом – з фоном.

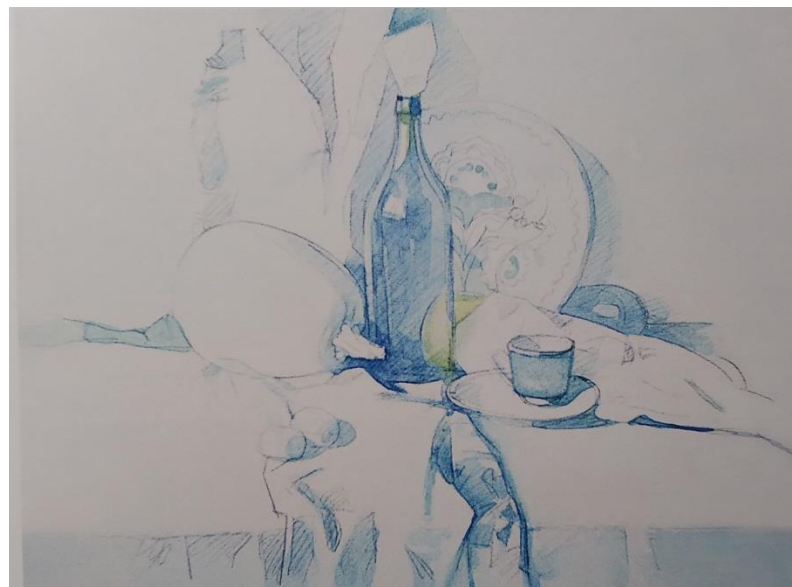
У побудові живописного середовища та колориту велике значення мають відношення холодних і теплих кольорів. Для студентів з малим

досвідом слід обходитись на палітрі невеликою кількістю фарб та вміти з них робити численні відтінки кольору.

У процесі роботи необхідно постійно звіряти зображення, що виходить, з натурою, працюючи кольором, намагатися бачити якнайбільше відтінків – модуляцій локального кольору предметів у світлоповітряному середовищі при збереженні тональної супідрядності всіх деталей натурної постановки. Завершення роботи над живописним натюрмортом полягає в приведенні зображення до колірної й тональної гармонії, живописно-пластичної цілісності зображення.

Послідовність виконання практичної роботи:

1.Світло-тіньова прописка конструкції блакитним кольором

2. Прописка основних кольорово-тональних відношень кольором

3. Уточнення градацій світлотіні та загальних колірних відношень.

Контрольні запитання:

1. В чому особливість акварельної техніки «лесування»?
2. Яка послідовність виконання техніки «лесування»?
3. Для чого використовують «лесування» в живописі?
4. Яку роль відіграє ескіз натюрморту в кольорі?
5. Як визначити теплі і холодні кольори на поверхні предмета у зв'язку з направленням променів світла?
6. З чого треба починати прописку кольором предметів натюрморту?
7. Як домогтися колірної і тональної єдності роботи ?

Література:

1. Дворник Ю.В. Жива вода рисунка . Т.: Богдан, 2009. 176 с.
2. Денисенко В. Техніки живопису. Теорія і методика. К.: 2014. 78с.
3. Іттен Й. Мистецтво кольору. ArtHuss, К.: 2022. 96 с.
4. Кірцер Ю.М. Рисунок і живопис. К.: Вища школа, 2003. 126 с.
5. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти. К.: Вища школа, 2002. 190 с.
6. Марчак В. Про малярство. Навчальний посібник. Л.: 2018.264 с.
7. Печенюк Т. Кольорознавство. К.: Грані-Т, 2009. 190 с.
8. Шпак ВО. Акварель. Навчальний посібник. К.: 2013. 256 с.